

VLIZINE

jrg. 14, nr. 9 (september 2013)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers. Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey

Reacties naar: jan.seys@vliz.be

Volg VLIZ nu ook op Twitter: [@jmeesvliz](https://twitter.com/jmeesvliz)

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om uw abonnement op deze nieuwsbrief te beheren, ga naar [deze link](#). Archiveren van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

NIEUW! Vanaf heden kun je de berichten uit de VLIZINE ook dagelijks of wekelijks ontvangen. Ga naar [deze link](#)

1. Kalender

- 1.1. Studiedag Historiek Zeevisserij 'Vissen in het Verleden' op 29 november 2013
- 1.2. Kustbescherming nieuwe stijl op slotcongres THESEUS in Brussel
- 1.3. Conferentie over niet-inheemse soorten in de Noord-Oost Atlantische Oceaan
- 1.4. Studiedag algen: van groen goud tot supervoeding?

2. Publicaties

- 2.1. Klimaatwijziging zet door, ook in de oceanen

3. Vacatures, beurzen en fondsen

- 3.1. Driejaarlijkse Prijs Dr. Edouard Delcroix 2013

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

- 4.1. Onderzoek met focus op betere valorisatie van grijze garnaal
- 4.2. GenWave beoogt ondersteuning Vlaamse maakindustrie inzake golf- en getijdenenergie
- 4.3. ZeeTex - maritime innovation by textiles

5. Doctoraten

- 5.1. Aanbevelingen en beleidsrichtlijnen voor het uitvoeren van ecologische zandsuppleties

6. Varia

- 6.1. Bewijs van leven, diep in de aardkorst onder de diepzeebodem

7. Vraagbaak

- 7.1. Fotowedstrijd: Mensen, visserij en de zee

1.1. Studiedag Historiek Zeevisserij 'Vissen in het Verleden' op 29 november 2013

Noteer alvast 29 november 2013 in je agenda! Iedereen die geboeid is door het rijke verleden van onze zeevisserij, komt aan z'n trekken op destudiedag 'Vissen in het Verleden'. De 2013-editie legt de focus op kustvisserij en grijze garnaal.

Op deze contact- en studiedag zullen geschiedkundigen, archeologen, ecologen, erfgoeddeskundigen, sociologen en visserijbiologen zeker de multidisciplinaire kijk op de historiek van onze zeevisserij kunnen smaken. Tijdens de sessie "Kustvisserij" overlopen verschillende sprekers de aspecten in het gevoerde beleid en de gevolgen ervan op de ontwikkeling van de kustvisserij in Vlaanderen/België. Na de middag volgt een open sessie "De Cierck" waarin iedereen een korte bijdrage kan brengen over eender welke historisch visserij-onderwerp aan de hand van een foto, voorwerp of eigen ervaring. Sprekers kunnen zich nog steeds aanbieden voor een korte bijdrage van 5 minuten bij Nancy.Fockedeey@vliz.be. De dag wordt afgesloten met een sessie over de grijze garnaal. Zowel de biologie, de diverse visserijtechnieken en het beheer passeren de revue als de bewaring- en verwerkingstechnieken en het belang van garnaal in de lokale gastronomie in onze contreien tijdens de voorbije eeuwen.

Het agentschap Onroerend Erfgoed (aOE), het Nationaal Visserijmuseum Oostduinkerke (NAVIGO), het Centrum voor Agrarische Geschiedenis (CAG), en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) nodigen u van harte uit op deze studiedag. Het VLIZ neemt de praktische organisatie op zich. Een meer gedetailleerd programma wordt weldra bekend gemaakt op de website van de studiedag. Hier kunt u zich nu al inschrijven (gratis deelname).

Link: <http://www.vliz.be/events/zeevisserij/>

[top]

1.2. Kustbescherming nieuwe stijl op slotcongres THESEUS in Brussel

De afgelopen vier jaar heeft het THESEUS-project (Innovative technologies for safer European coasts in a changing climate) in acht studiegebieden - waaronder het Schelde-estuarium - verschillende innovatieve mitigatietechnieken getest en op basis daarvan een beslissingsondersteunend systeem (Decision Support System - DSS) ontwikkeld. Op de slotconferentie van het project, op 18 oktober 2013 in Brussel, delen kustingenieurs, ecologen, sociologen en economen hun bevindingen. Geïnteresseerde wetenschappers en beleidsmakers kunnen nog aansluiten om deel te nemen.

Het doel van de finale THESEUS conferentie in Brussel is om beleidsmakers vertrouwd te maken met de THESEUS DSS, waarmee ze snel de efficiëntie van de verschillende mitigatietechnieken kunnen testen gedurende verschillende rampscenario's. Bovendien krijgen de deelnemers de kans om in kleine werkgroepen te discussiëren over actuele kustbeschermingstopics. De resultaten hiervan worden gebundeld in een concept paper die aan de Europese Commissie zal voorgelegd worden.

De slotconferentie wordt georganiseerd door de Universiteit van Bologna (Italië) in samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en gaat door in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen KBIN in de Vautierstraat 29, 1000 Brussel. Meer informatie over het programma en de inschrijving is te vinden op:

Link: <http://www.theseusproject.eu/finalconference>

[top]

1.3. Conferentie over niet-inheemse soorten in de Noord-Oost Atlantische Oceaan

Tussen 20 en 23 november vindt in Oostende een internationale conferentie plaats over mariene niet-inheemse soorten: het ideale moment voor wetenschappers en beleidsmakers die werken met deze materie om hun ervaringen te delen en te bediscussiëren!

Terwijl niet-inheemse soorten een belangrijk punt vormen binnen de nieuwe regelgeving van de Europese "Marine Strategy Framework Directive" (MSFD), blijven tegelijk nog veel wetenschappelijke vragen onbeantwoord. Tijdens deze conferentie zullen de nieuwste wetenschappelijke bevindingen voorgesteld worden rond de vectoren en het succes van niet-inheemse soorten in Europese wateren, hun impact op de biodiversiteit, het milieu en de economie. Ook het inschatten van de risico's, het opzetten van vroegwaarschuwingssystemen en het controleren van mogelijke invasies komen aan bod. Voor sommige niet-inheemse soorten blijken niet enkel bedreigingen, maar ook opportuniteiten te bestaan. De organisatoren hopen dat al deze bevindingen de discussie rond het beleid van mariene niet-inheemse soorten zullen mee stofferen.

De organisatie van de conferentie ligt bij het Instituut voor Landbouw en Visserij Onderzoek (ILVO), en gebeurt in samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) en de Universiteit Gent.

Inschrijven kan nog tot 12 november 2013 via de conferentie-website:

Link: <http://www.ilvo.vlaanderen.be/nisconference2013>

[top]

1.4. Studiedag algen: van groen goud tot supervoeding?

Microalgen zijn gekend als een belangrijke voedselbron in de vis- en weekdierenteelt. Maar ze hebben ook een groot potentieel als bron van essentiële vetzuren en antioxidanta. Deze bijkomende troef vormt het thema van de Studiedag Algen, door Flanders' FOOD en het Vlaams Algenplatform georganiseerd op 1 oktober.

Tijdens deze studiedag worden de mogelijkheden van dit 'groene goud' voor food en feed geëxploreerd. Daarbij zullen de gezondheidsbevorderende eigenschappen aan bod komen, met als focus de Flanders's FOOD projecten OMEGA-EI, OMEGA-OIL (i.s.m. KULAK) en het onderzoek van KaHo St-Lieven op het vlak van antioxidanta. Daarnaast worden ook de markt en economische haalbaarheid besproken en komt het wetgevend kader aan bod.

Inschrijven en/of het programma raadplegen, kan via de website.

Link: <http://www.flandersfood.com/event/studiedag-algen-van-groen-goud-tot-supervoeding>

[top]

2.1. Klimaatwijziging zet door, ook in de oceanen

Op 27 september 2013 verscheen het vijfde rapport van de Intergovernmental Panel for Climate Change (IPCC). Daarin wordt onomstotelijk bewezen dat de wijziging van het klimaatstelsel op aarde zich doorzet, en dat daarbij een heel grote rol is weggelegd voor de oceaan. Het rapport is nog stilliger dan voorheen over de menselijke invloed op het klimaat.

De opwarming van het klimaatstelsel op aarde is ontegensprekelijk een feit. Veel van de veranderingen waargenomen sinds de jaren 1950, zijn ongekend in eerdere decennia tot millennia: de atmosfeer en de oceaan zijn opgewarmd, de hoeveelheden sneeuw en ijs zijn afgenomen, het zeeniveau is gestegen en de concentratie van broeikasgassen is toegenomen.

Het rapport toont met hoge zekerheid aan dat de oceaan in belangrijke mate de energie heeft geabsorbeerd die tot nog toe door de mens als extra in het klimaatstelsel werd gepompt (tot 90% tussen 1971 en 2010). De opwarming van de bovenste oceanlagen (0-700m) is ondertussen een bewezen feit. Maar het IPCC-team voorspelt dat in de loop van de 21ste eeuw de warmte ook zal doordringen tot de diepere lagen van de oceaan en zo de oceaancirculatie beïnvloeden.

De zeespiegel is sinds het begin van de 20e eeuw met 20 cm gestegen. In de loop van de 21ste eeuw zullen de oceanen warmte blijven absorberen en zullen gletsjers en ijskappen blijven afsmelten. Daarom zal het zeeniveau, zelfs met een hogere snelheid dan waargenomen in de laatste 40 jaar, blijven stijgen.

De atmosferische concentraties van koolstofdioxide (CO₂), methaan en stikstofdioxide zijn gestegen tot niveaus die tot 800.000 jaar terug

in de tijd niet meer voorkwamen. CO2 concentraties zijn 40% hoger dan in de pre-industriële tijd, voornamelijk door het verbranden van fossiele brandstoffen en veranderingen in landgebruik op aarde. De oceanen hebben tot 30% van de door de mens uitgestoten CO2 geabsorbeerd, wat heeft geleid tot het verzuren van de oceanen. Deze en andere bevindingen en voorspellingen zijn te lezen in het vijfde IPCC rapport, te downloaden vanop de website van het IPCC:

[top]

3.1. Driejaarlijkse Prijs Dr. Edouard Delcroix 2013

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) & HYDRO vzw organiseren de Prijs Dr. Edouard Delcroix 2013. Deze internationale wetenschappelijke prijs (t.w.v 25 000 EUR) wordt toegekend aan een onderzoeker of onderzoeksploeg ter bekroning van onderzoek in het ruime kader van "het mariene milieu en de menselijke gezondheid".

De Prijs heeft tot doel fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek te bevorderen dat een significante bijdrage levert aan een betere kennis van de potentiële gezondheidsvoordelen van mariene ecosystemen (vb. het "Blue Gym" effect, de exploratie van mariene biodiversiteit, thalassotherapie en functionele revalidatie in zeewater), oplossingen voor menselijke aandoeningen die te maken hebben met het mariene milieu (vb. schadelijke algenbloei en andere biogene giftige stoffen, eutrofiëring, de transmissie van pathogenen en chemische stoffen en de impact van menselijke activiteiten zoals aquacultuur) en het in de kiem smoren van nieuwe bedreigingen voor de volksgezondheid (zoals klimaatverandering, bedreigende natuurfenomenen en radionucliden).

De prijs werd ingesteld ter ere van Dr. Edouard Delcroix (1891-1973), Belgisch orthopedisch chirurg en pionier in de thalassotherapie. Men kan kandidaturen indienen tot 30 december 2013. Alle informatie op de VLIZ-website:

Link: http://www.vliz.be/NL/Over_het_VLIZ/Prijs_Delcroix_intro

[top]

4.1. Onderzoek met focus op betere valorisatie van grijze garnaal

De Noordzeegarnaal of grijze garnaal is in België een sterk en erg gegeerd product uit de visserij. Onderzoekers van ILVO zetten de jongste jaren via praktijkgericht en multidisciplinair onderzoek in op een betere kwaliteit en bredere valorisatie van de Vlaamse garnaal.

Link: <http://www.flandersfood.com/artikel/2013/07/25/waarom-men-zich-focust-op-de-grijze-garnaal>

[top]

4.2. GenWave beoogt ondersteuning Vlaamse maakindustrie inzake golf- en getijdenenergie

Op 13 juni 2013 faciliteerde Flanders' Maritime Cluster in samenwerking met Power-Link en AREC, de lancering van het Gen4Wave Energy Platform. Het platform is opgezet als driedelig luik om de ontwikkeling en de commercialisatie van de Vlaamse golfenergie uit te bouwen in samenwerking met de kennisinstellingen en de bedrijven.

Link: <http://www.flanders-maritime-cluster.be/content/terugblik-eerste-vergadering-gen4wave>

[top]

4.3. ZeeTex - maritime innovation by textiles

Dit project wil, samen met de maritieme bedrijven uit de regio Vlaanderen en Noord-Frankrijk, het gebruik en de ontwikkeling van innovatieve textielproducten voor maritieme toepassingen verkennen en stimuleren.

Vlaanderen en Noord-Frankrijk beschikken over een belangrijke maritieme industrie, met activiteiten over de hele wereld. Ook de textielindustrie is in deze regio's een belangrijke economische sector. Met het Zeetex-project wil men de concurrentiepositie van de Vlaamse maritieme industrie verstevigen door deze te kruisbestuiven met innovatieve concepten uit de textielindustrie.

Op 9 juli 2013 organiseerde de Flanders' Maritime Cluster (in samenwerking met Aquimer, Centexbel en Uptex) een eerste seminarie "Maritime innovation by Textiles" met de textielindustrie en de maritieme industrie uit Noord-Frankrijk en Vlaanderen. Op deze warme zomerdag werden alvast de eerste fundamenten van de maritiem-textiel samenwerking gelegd. Meer dan 100 deelnemers uit binnen- en buitenland (België, Frankrijk, Nederland) waren present in het VLIZ te Oostende.

Link: <http://www.flanders-maritime-cluster.be/content/terugblik-zeetex-maritime-innovations-textiles>

[top]

5.1. Aanbevelingen en beleidsrichtlijnen voor het uitvoeren van ecologische zandsuppleties

Op 20 september verdedigde Sarah Vanden Eede haar doctoraat "Impact van zandsuppletie op kustecosystemen met aanbevelingen voor het Belgische kustbeleid".

De Vlaamse overheid voert – binnen het kader van het Geïntegreerd Kustveiligheidsplan – op verschillende stranden langs de Belgische kust zandsuppleties uit om deze te beschermen tegen de effecten ten gevolge van de klimaatverandering: een verhoogde zeespiegel, een versnelde erosie en een hogere kans op het voorkomen van ernstige stormen. De mariene biologie van de afdeling Mariene Biologie van de Universiteit Gent onderzocht hoe deze zachte kustverdedigingstechniek het best kan uitgevoerd worden om een zo laag mogelijke ecologische impact te hebben op strandecosystemen. Vanuit deze biologische kennis worden aanbevelingen en richtlijnen geformuleerd ten aanzien van het Vlaamse beleid.

Link: <http://www.vliz.be/imis/imis.php?module=ref&refid=229064>

[top]

6.1. Bewijs van leven, diep in de aardkorst onder de diepzeebodem

Wetenschappers waren er lang van overtuigd dat de aardkorst onder de zeebodem van de diepzee levenloos was. Maar uit recent onderzoek van boorkernen, afkomstig uit diepe delen in de aardkorst ter hoogte van de Mid-Atlantische Rug, blijkt nu dat er een rijk ecosysteem van micro-organismen is gehuisvest.

Link: [http://www.sciencedaily.com/releases/2013/09/130927092726.htm?](http://www.sciencedaily.com/releases/2013/09/130927092726.htm?utm_source=feedburner&utm_medium=email&utm_campaign=Feed%3A+sciencedaily+%28ScienceDaily%3A+Latest+Science+News%29)

[utm_source=feedburner&utm_medium=email&utm_campaign=Feed%3A+sciencedaily+%28ScienceDaily%3A+Latest+Science+News%29](http://www.sciencedaily.com/releases/2013/09/130927092726.htm?utm_source=feedburner&utm_medium=email&utm_campaign=Feed%3A+sciencedaily+%28ScienceDaily%3A+Latest+Science+News%29)

[\[top\]](#)

7.1. Fotowedstrijd: Mensen, visserij en de zee

Nog tot eind oktober 2013 kan men deelnemen aan het spannende fotoproject "Mensen, visserij en de zee" dat door de Universiteit van Greenwich wordt georganiseerd in het kader van het visserijproject GIFS.

De bedoeling is om door middel van foto's vast te leggen welk beeld mensen hebben van de visserijplaats waar ze wonen, werken of spelen. Via hun cameralens wil men laten zien hoe het is om te wonen in een zeevisserijplaats aan het begin van de 21e eeuw.

Deelnemen kan ongeacht leeftijd, achtergrond of vaardigheden op visserijgebied.

Als u foto's instuurt, heeft u de optie om mee te doen aan een prijsstrekking aan het einde van het project (prijs: digitale camera t.w.v. 250 euro). Een aantal foto's zullen worden getoond op een openbare tentoonstelling in Oostende in november 2013.

Meer info op de website van het GIFS-project:

Link: <http://www.gifsproject.eu/nl/fotoproject>

[\[top\]](#)

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2013 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

www.vliz.be

Vlaams Instituut voor de Zee

Flanders Marine Institute

VLIZ – InnovOcean site

Wandelaarkaai 7

8400 Oostende

Tel. +32-(0)59-34 21 30

Fax +32-(0)59-34 21 31

<http://www.vliz.be>